

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 2. junija 1858.

Krajnskim gospodarjem, ki si konje izrejajo.

Slavno c. k. deželno poglavarstvo je 7. dan t. m. oklicati dalo, da se bojo kobilam letos premije v Mokronogu na Dolenskem delile in sicer 7. dan vélikega serpana ali avgusta, kamor se ima živina do 9. dopoldne pripeljati.

Ktere kobile utegnejo premije dobiti, se bere v lanskih „Novicah“, pa tudi v letošnji „Pratiki“ natanko.

C. kr. deželno poglavarstvo je oklicalo to že zdaj, da se morejo gospodarji ob pravem času pripraviti. Nadjati se je, da bo več živine se poganjalo letos za premije kakor lani v Kranji.

Od poljskih čuvajev kaj.

Ker ste se pogovarjali v zboru kmetijske družbe od poljskih čuvajev, naj Vam povém, kako je s tem tukaj pri nas. Pri nas ima sploh vsaka soseska svojega poljskega čuvaja; njegova dolžnost je, hoditi po polji in paziti, da ne dela škode ne živina ne hudoben človek. Ako dobí živino v škodi, jo izžene in zatoži županu živinčeto-vega gospodarja, ki mora odločeno kazni plačati v soseskino dnarnico in poverniti storjeno škodo, ako jo tirja poškodovanec.

Enako se godí tudi s takim človekom, ako pride čuvaju v pést. Za svoj trud ima čuvaj primerno plačilo v žitu ali v dnarji, ki mu ga odrajtujejo poljski posestniki. Da so stroški sklenjeni s takim čuvajstvom, je res; al kjer je potrebno, prevaga dobiček vse stroške obilno. Ako pa ni kje potrebno, se vé, da bi bilo abotno, najemati in plačevati koga za pohajkovanje. Kjer so soseske majhne, ali kjer varuje škode sosed sosedu in čuje, da ne pride živina v ptujo škodo, ondi se res ne spleča imeti posebnega čuvaja za polje. Kjer so pa soseske velike, njive dalje od hiš in ljudje vsake verste, je pa le poljski čuvaj strasiló, ki brani zajcu v zelnik.

Iz Cerknice.

Likar.

Spomladanski hrošči ali kebri,

njih natora in življenje, njih škodljivost in njih sovražniki, kako jih pokončati in pokončane porabiti.

(Konec.)

Veliko hroščev pokončajo natopirji; dostikrat se nahajajo od srakopérov (Neuntödter) na ternje nabodeni. Mravljinčar ali kozomolzec (Nachtschwalbe) jih loví zvečer okrog letaje. Vrane, kavke, škorce in vrabci lové hrošče; vrane in kavke kljuvajo tudi červice iz travnikov. V zvonikih se najdejo včasih celi kupi hroščinih ostanjkov, kamor so jih postovke, kavke in drugi ptiči nanesli. Tudi sokol jih pridno zalezuje.

Kako malo pa more vse to, kar je natura sama za pokončevanje hroščev napravila, te živali zatreti, nam pričajo hroščeve leta, ktere se, kakor smo že rekli, po letih versté. Res je sicer, kar smo ravno povedali, da kebri imajo mnogo sovražnikov; ako bi pa hotli od njih dostojne pomoči pričakovati v letih, v kterih je sila veliko hroščev, bi se mogli tudi ti njih sovražniki pred po pri-

meri pomnožiti. Iz tega spet vidimo, da ni prav, ako pokončujemo ptiče preveč in da tako segamo Božji previdnosti v roke.

Kdor se hoče hroščev znebiti, si mora sam pridno prizadevati in jih na vso moč zaterati. Pravijo pa nekteri: Ako smo po vseh njivah, travnikih in vertih hrošče zaterli, jih vendar zopet toliko priletí iz gojzdov, in vés naš trud in vse naše prizadevanje je prazno. Na to odgovarja Ratzeburg, da se hrošči v gojzdih (borštih), posebno na takih krajih zberajo, kjer se dajo lahko najti. Če pa tudi ni mogoče, govori dalje, vseh hroščev ugonobiti, temuč le polovico njih — kar pa ni težko — bi že to veliko pomagalo; kajti zalega hroščev se gotovo izvalí, zateranje červicev pa prizadene dosti več truda in stroškov.

Naberanje hroščev je poglavitna reč. S poberanjem hroščev se odverne neizrečeno veliko škode. Če si pokončal le eno babico, si jih pokončal prihodnje zalege 20 pa tudi 40. Z največjim vspehom se pa opravi to zjutraj, dokler še osterpnjeni na drevji visé in se lahko otresti dajo. Dokler so noči merzle, se derže hrošči bolj na spodnjih vejah. Ker hrošči silno težko poginejo, se morajo, ko si jih na veliko razgernjeno rijuho natresel, ali v kako jamo ali kad vreči in s kropom popariti, da vzamejo konec, ali pa jih pomandraj in zmečkaj. Kjer z drevesa na terde tla cepajo, je dosti, jih po samem pohoditi. Dobro je, ako se naberanje kebrov izročí ljudém za plačilo, to je, da se plača vsakemu, kteri jih izgovorjeno mero nabere, tudi izgovorjeno plačilo. Za to delo so otroci dobri, če se dostojno podučé, kako naj delajo. Tudi berači naj se udinjajo; saj za to delo so dobri, če tudi za drugo niso. Kaj, ko bi se berači k temu silili, namesto da z beraško mavho po deželi postopajo.

Veliko težje je červice zatérati. Priporoča se polje, v kterem so červice, dobro gnojiti, ker radi grejo za gnojem, potem pa, kadar nastopi mraz, polje preorati, da červice zmerznejo. Červice z lugom, apnéno vodo polivati, da bi poginili, ne pomaga samo nič, marveč še škodljivo bi utegnilo biti nekterim rastlinam.

Ako vidi kmetovavec, da začne žito, sadež na polji bledéti, je treba brez odloga njive prekopati ali pa preorati in potem červice poberati. Tudi vrane jih pridno poberajo za plugom. Če njiva ni velika, se morejo prešiči na-njo spustiti, kteri bodo kaj červicev pobrali. Gotovo je, da jim ne škoduje, če tudi veliko červicev požrejo, samo treba je jim zraven še druge piče in pijače dajati in predolgo ne smejo na vročem soncu ostati. Da pa tudi prešiči ne pokončajo červicev popolnoma, nam pričá to, da v gojzdih, v kterih se prešiči vsaki dan pasejo, dela ta merčes veliko škodo. Na preorane njive naj se seje ali sadí kaj, kar zgodaj dozóri.

Skušnja je pokazala, da se hroščevi červice radi naberajo v votlinah, ktere so se same ali pa nalašč naredile, v kertinah itd. Naredili so tedaj tacih lukinj, da bi jih v nje lovili in pokončevali. Ali bi bilo 10 ali 12 tacih votlín na oralu zemlje dosti, ni gotovo, in blezo bi tudi le malo pomagalo.